

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio tertia. Vtrum omnes animæ ab origine sint æquales.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

mo est deterior per quodcunque peccatum, ergo nullum peccatum est in nobis a deo.

4 RESPONSI O. Tenendo opinionem supradictam de peccato originali & peccatum originale in parvulo, vel adulto sit esse iuste priuatum iustitia originali qua omnes habere debent, qua iustam carentiam cum debito habendi eam, alii vocant reatum poenae que incurrimus ex peccato primi parentis quia esse iuste priuatum aliquo dono, nihil aliud est quam esse reum ut non habet tale donum, sic facile est respondere ad hanc quaestionem dicendo quod talis reatus qui peccatum dici potest provenit in nobis a primo parente, ipsa tamen poena qua incurrimus est in nobis a deo. Primum patet, quia obligatio ad poenam est ex aliqua culpa, sed reatus est debitum poenae siue obligatio ad poenam, ergo est in nobis ex aliqua culpa, & cum inquit ab origine, oportet quod sit ex culpa alicuius a quo originem contraximus. Sed hoc non est Deus qui animam creat, quia ut ait Hieronymus in Homil. de filio prodigo. Deus est in quem peccatum cadere non potest, ergo a culpa hominis inest nobis talis reatus (hominis dico illius qui fuit principium omnium) nam reatus communis est omnibus. Qualiter autem ex peccato vnius possit in alio reatus esse, patebit in sequente distinctio.

5 Secundum patet sic, illud quod per sui influentiam est alicuius causa conservatiua per subtractionem suae influentiae est causa eius priuatiua (ut patet de sole respectu luninis) sed Deus per suam influentiam est causa gratiae in voluntate & rectitudinis virium sensitiuarum ad rationem necnon & immortalitatis & impassibilitatis status innocentiae, ergo ipse subtrahendo suam influentiam causa est carentiae omnium istorum. In hoc autem consistit tota poena originali debita, ergo &c.

6 AD Primum dicendum quod peccatum originale prout nominat reatum non contrahitur ex hoc quod anima carni vnitur absolute, nam & hoc fuit ante peccatum, & semper fuisse si status ille durasset. Sed contrahitur per hoc quod totum compositum ex anima & corpore traducitur modo quo dictum est supra ab eo qui peccauit.

7 Ad secundum dicendum quod originale non contrahitur ab alio agendo in natura praesupposita. Sed contrahitur cum natura traducta qua traducit pater in filium in quantum pater naturam habet in actu, & filius in potentia, & ideo quoad hoc pater perfectior est filio.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum omnes animæ ab origine sint æquales.

Tertio quaeritur, vtrum omnes animæ ab origine sint æquales. Et videtur quod non, quia videmus hominem vnum esse naturaliter subtiliorem altero. Sed hæc diuersitas esse non potest ex parte corporis, ut probabo, ergo est ex parte animæ. Minoris probatio, quia si diuersitas subtilitatis intellectuum esset ex parte corporis hoc esset, quia intellectus vititur corpore ut subiecto, vel ut obiecto, non quia vitatur corpore ut subiecto, quia non est virtus organica, nec quia vitatur eo ut obiecto, quia eodem obiecto proposito in fantasia duorum eodem modo disposita adhuc contingit vnum subtilius intelligere quam alterum, quare &c.

2 Item articulus dicit, quod dicere animam Christi non esse nobiliorem anima Iude error est. Sed eadem ratio videtur esse de animabus aliorum, ergo &c.

3 IN CONTRARIUM est quod dicitur, 3. met. quod species equaliter predicatur de indiuiduis, sed istud non esset si forma substantiales secundum se essent inæquales, ergo &c.

4 RESPONSI O. Dicendum quod æqualitas vel inæqualitas animarum potest attendi dupliciter, scilicet secundum perfectiones earum gratuitas, vel secundum perfectiones naturales. Si quaeratur de æqualitate animarum quoad perfectiones gratuitas. Sic dicendum est quod animæ non sunt inæquales ab origine, sed inæquales, quia cum hæc perfectiones dependant ex sola liberalitate diuina quæ communicat eas quibusdam, quibusdam vero non ut placet, & quibus communicat, communicat æqualiter vel inæqualiter secundum suum beneplacitum, & per hunc modum anima Christi ab origine excessit omnes alias animas in donis spiritualibus, ab instanti enim suæ

creationis perfecta fuit donis gratiæ, & gloria, quod nemini alii concessum est, isto etiam modo anima Adæ & Eux, quæ creatæ sunt cum originali iustitia fuerant perfectiores animabus omnium posteriorum quæ statim vni sunt, obnoxie sunt peccato originali, ut dicitur istud esse ab origine quoad tempus, quia non prius duratione fuerunt quam sub ista inæqualitate.

5 Si verò comparentur animæ quoad perfectiones naturales, tunc est distinguendum, quia vel comparentur quoad essentias suas, vel quoad proprietates naturales essentia consequentes, aut quoad proprietates communes toti composito vel subiecto, sicut sunt potentie vegetatiuæ & sensitiuæ, aut quoad proprietates proprias ipsi animæ, in quibus non communicat corpori ut subiecto, sicut sunt intellectus & voluntas.

6 Si comparentur quoad proprietates toti composito communes, sic non omnes animæ sunt æquales ab origine: imò in vna sunt nobiliores & perfectiores potentie sensitiuæ & vegetatiuæ, quæ in alia. Cuius ratio est, quia sicut diuersitas actuum transeuntium in aliud secundum rem provenit ex diuersitate principii actiui, vel ex diuersa dispositione subiecti receptiui, sic diuersitas actuum transeuntium in aliud solum secundum rationem provenit ex diuersa perfectione principii elicitui, vel ex diuersa representatione obiecti: sed actus sensitiuæ & vegetatiuæ potentie sunt diuersi & inæquales in perfectione, quia vnus perfectius & clarius videt & audit acutius quæ alius: ergo istud est vel diuersitate potentie cognoscitiuæ, vel ex diuersitate obiecti, non ex diuersitate obiecti, quia idem obiectum eodem modo representatum videtur vel auditur perfectius ab vno quam ab alio, ergo est ex diuersitate potentie: non sunt ergo æquales, sed potius inæquales. Et istud videtur multum sufficere ad saluandum articulum, cum solum dicat articulus quod animæ sunt inæquales, non determinando in quibus.

7 Si verò comparentur quantum ad proprietates proprias ipsi animæ, ut sunt intellectus & voluntas, sic difficile est videre quomodo inter duas animas sit inæqualitas perfectionis quantum ad has potentias, nisi ponatur inter eas inæqualitas quantum ad essentias: quia huiusmodi potentia respiciunt essentiam animæ tanquam propriam & per se subiectum cui insunt inseparabiliter. Vnde sunt in anima separata sicut in coniuncta: & ideo non videtur quod in talibus potentiis possit esse inæqualitas, nisi ponatur inæqualitas in animabus quantum ad essentias, quod potest sic probari, si in talibus potentiis esset inæqualitas, hoc esset ex parte subiecti, vel ex parte agentis: subiectum enim & agere eodem modo se habentibus necesse est effectum eodem modo se habere, ut deductum fuit lib. 1. dist. 17. q. 6. Sed talis inæqualitas non potest esse ex parte subiecti, nec ex parte agentis, ergo &c. Minor probatur, primo quod ex parte subiecti non possit esse talis inæqualitas, supposita æqualitate animarum quoad essentias, quia æqualitas subiecti non potest esse causa inæqualitatis proprietatum, quia identitas ut sic non est causa diuersitatis, nec æqualitas inæqualitatis. Neque ex parte agentis: quia quantum Deus causans animas posset in animabus æqualibus quoad essentias communicare inæquales proprietates, seu potentias: si tamen natura rerum hoc permitteret, tamen sicut dicit B. Aug. super Gen. ad lit. in institutione rerum, & eadem ratio est de productione animarum quæ sunt a solo Deo, non est quaerendum quid Deus possit, sed quid natura rerum premitit. Cum igitur æqualitas in essentia animarum non requirat inæqualitatem potentiarum per se, sed potius oppositum, non est probabile quod in animabus æqualibus secundum essentiam sit inæqualitas potentiarum per se & inseparabiliter consequentium essentias. Si ergo possibile est inæqualitatem esse in animabus quoad tales potentias, possibile est inæqualitatem in eis esse quoad essentias, & si non, non.

8 De hoc ergo inquirendum est an animæ possint quoad essentias esse inæquales. Et videtur probabiliter loquendo quod in animabus non possit esse inæqualitas essentiarum, nec in quibuscunque formis substantialibus. Quod probatur primo sic, in quibuscunque formis eiusdem speciei est dare perfectius & imperfectius, nobilius & ignobilius secundum intentionem ibi est dare magis & minus proprie dictæ

& hoc apparet ex .7. Phy. vbi dicitur q̄ propria cōparatio secundum magis & minus est eorū quæ participant vnā formā secundum speciem, sed secundū alium gradū, sed si in animabus est inæqualitas quo ad essentias secundum per se factus & imperfectus, nobilius & ignobilis, inæqualitas talis esset in eadē specie, & secundum intentionē, quia in formis excepta quantitate non est alius gradus, nisi secundum intentionē, ergo secundū formas substantiales esset dare magis & minus, & sic vnus ignis diceretur magis ignis q̄ alius, & vnus homo magis homo quā alius, quod nullus dicit: & est contra Philosophum in prædicatione: & vbiq̄ legitur de hac materia.

9 Secundo quia in formis substantialibus si esset talis gradus, hoc esset vel ex parte subiecti, vel ex parte agētis, vel ex parte dispositionū præcedentiū, vel concomitantū introductionē formæ substantialis in materia: nō ex parte subiecti, quia materia in qua immediatē recipitur forma substantialis cuiuscunq̄ rei generabilis & corrigibilis, non habet gradus inæqualitatis, ratione quorū possit esse inæqualitas in formis. Nec ex parte agētis, quia diuersitas agētis vel esset secundum speciem, vel secundum numerum. Si secundum speciem illa per se non causeret diuersitatem nisi secundum speciem, & nō secundum magis & minus in eadem specie, de qua nunc quærimus. Si verō diuersitas agētis esset solum secundum numerum, vel illa agentia essent æqualia, & sic non causerent nisi æquales effectus, vel essent inæqualia & differentia secundum magis & minus, & tunc quærendum esset de causa istius differentie, quia vel esset ex parte subiecti, vel ex parte agētis, vel dispositionū, sicut prius, & procederet in infinitum, quod est inconueniens.

10 Nec ex diuersitate dispositionū, ex qua tamē tenentur oppositi, sumunt probabilis argumentū, dicentes q̄ actus actiuorum sunt in patiente & disposito, propter quod cum materia plus & minus disponatur, recipitur in ea forma perfectior, vel imperfectior. Vnde in corpore melius disposito recipitur anima nobilior, & in corpore minus disposito recipitur ignobilior. Istud autē nō valet: quia si ex parte dispositionum esset inæqualitas formarum substantialium non minus, imō magis esset ex parte dispositionum existentium in materia cum forma, quā ex parte dispositionum præcedentiū introductionē formæ, quia illæ corrumpuntur in aduentu formæ sicut earum subiectum. Nunc est ita, q̄ ex parte dispositionum concomitantium formam in materia, nō potest argui aliquid inæqualitas formarū substantialium. Alioquin cum in eodem supposito pro alio & alio tempore sint dispositiones inæquales, sequeretur q̄ alio & alio tempore forma substantialis esset nobilior & ignobilior, quod est absurdum, ergo ex parte dispositionum nō potest argui talis inæqualitas formarum. Item dispositiones materiæ nō redundant in formam quæ nō educitur de potentia materiæ, nisi forte quantum ad operationes in quibus indiget materia seu corpore. Sed anima humana ponitur esse talis forma quæ non dependet quantum ad esse à corpore, nec educitur de potentia materiæ, quāuis dependet ea à corpore, quantum ad aliquas operationes sensitivas & vegetatiuas, & quantā ad intellectuam, prout vitur corpore vt obiecto: ergo ex diuersitate dispositionum materiæ vel corporis potest solum argui diuersitas animarum quantum ad prædictas operationes, & non quantum ad essentias.

11 Ad primū argumentū dicendū q̄ diuersitas operationū intellectus est ex diuersitate corporis. Et cū dicitur q̄ nō, quia phantasia eodē modo disposita in diuersis, &c. vnus intelligit melius altero. Dicendū q̄ phantasia eodem modo disposita in diuersis dispositione innata, & dispositione acquisita per exercitiū & doctrinā, & studiū, ex quibus generatur in viribus sensitivis apprehensivis habitus, licet ille habitus propriē nō dicatur virtus & presentato eodē obiecto, non est probabile q̄ vnus melius intelligat illud obiectū q̄ alius. Et si quis dicat oppositū cum nō probetur eadem facilitate contemnitur, qua dicitur.

12 Ad secundum scilicet argumentū patet responsio ex supradictis.

Sententia huius distinctionis. XXXIII.
in generali & speciali.

Prædictis ad idē videtur. Superius determinauit Magister de peccati originalis translatione & remissione. Hic determinat de eius aggravatione & vnitate, & multitudine. Et diuiditur in duas. Primo inquit vtrum peccatum proximorum parentum imputetur paruulis quo ad culpam. Secundo vtrum quoad poenam. Secunda ibi, Et licet patris peccatum. Prima diuiditur in tres. Primo inquit de peccati originalis vnitatem, opponendo ad vtramque partē, & veritatem determinando. Secundo inquit de peccati primi parentis grauitate. Tertio de eius remissione. Secunda ibi, Hic quæritur solet vtrum peccatum. Tertia ibi, Si verō quæritur an illud peccatum. Et hæc est sententia & diuisio lectionis in generali.

2 IN Speciali sic procedit, & quærit primo, vtrum peccatum aliquorum parentum, vel omnium imputetur paruulis, sicut peccatum primi parentis. Et probat primo q̄ sic, scilicet quod eis imputetur peccata proximorum parentum. In generatione per autoritates Aug. ex verbo Exodi, vbi dicitur q̄ Deus visitat peccata parentum in filios, & sic plura peccata poterunt contrahere ab origine. Item probat hoc, quia peccati originale in scriptura pluraliter significatur, Psal. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis. Item ex multitudine peccatorum Adæ, quia plura peccata fuerunt in peccato Adæ, quia omnia transferunt, & quia parentum proximorum peccata paruulis imputantur. In contrarium arguitur, quia sic sequeretur q̄ paruulorum poena nō esset mitissima, quia non habent nisi originale, cuius contrarium dicit Aug. Et quia Aug. videtur dicere q̄ plura peccata sint ab origine, ostendit Magister quod Aug. super hoc indeterminate fuit locutus. Et subdit quod hoc non obstat: quia peccatum originale in sacra scriptura pluraliter nominatur, vt ibi: Ecce enim in iniquitatibus, &c. quia ibi ponitur pluraliter pro singulari, sicut e conuerso: aliquando ponitur singulariter pro plurali, vt declarat per exempla. Postea quærit, vtrum peccatum Adæ fuerit grauius ceteris peccatis. Et ostendit q̄ quibusdam visum est grauius esse, eo quod maius nocumentum ex eo prouenit, quia in eo bona naturalia corrumpuntur, quia in eo sicut in principio consistebat tota natura. Postea quærit, vtrum istud peccatum Adæ fuerit dimissum. Et respondet quod sic, per poenitentiam, non tamen propter hoc paradidum corporalem recuperavit. Vltimo quærit, cum peccata parentum, excepto primo parente, non redundant in filios, secundū illud, filius non portabit iniquitatem patris, quomodo est verum illud quod scriptura dicit, quod peccata parentum visitantur in filios vsq̄ ad tertiam & quartam generationem. Et respondet q̄ illud intelligitur de filiis qui imitantur peccata parentum, qui puniuntur non pro peccatis parentum, sed pro peccatis propriis, in quibus imitati sunt malitiā parentum. Et ideo facit mentionem de tertia & quarta generatione, quia vsq̄ ad illam generationē consueuerunt filii parentes videre, & eorum malitiā imitari. Et tangit etiam mysticam expositionem, quæ patet in littera.

QVÆSTIO PRIMA.

Vtrum peccata proximorum parentum redundant in filios.

Tho. 1. 2. q. 81. ar. 2. & q. 87. ar. 8.

Circa distinctionem istam primo quæritur, vtrum peccata proximorum parentum redundant in filios. Et videtur quod sic, quia in habentibus symbolum facilius est transitus (vt dicitur primo de generatione.) Sed maior est conuenientia prolis ad patrem proximam, quā ad remotum, cum ergo peccatum parentum proximorum redundant in filios, videtur q̄ peccata proximorum parentum magis redundant in eos.

2 Item peccatum Adæ transit in nos, quia in ipso eramus dum peccauit, sed eodem modo sumus in proximis parentibus antequam generemur, sicut in Adam fuimus, ergo &c.

3 IN CONTRARIUM est, quia qui non potest transfundere iustitiam, nec culpam. Sed proximus pater non potest transfundere iustitiam, ergo nec culpam.

4 RE: